

АЙЗЪК АЗИМОВ ДОМАКИНЯ

Превод от английски: Елена Кортел, Явор Иванов, 1998

chitanka.info

Роуз Смолит бе щастлива, тя почти ликуваше. Свали ръкавиците, шапката си и обърна сияещ поглед към съпруга си:

— Дрейк, той ще дойде у нас.

— Ти пропусна вечерята — изглежда я съпругът ѝ раздразнен. — Мислех, че ще се върнеш преди седем.

— О, няма значение. Хапнах нещо на път за вкъщи. Ама, Дрейк, той ще дойде у нас.

— Кой ще дойде тук? За какво говориш?

— Докторът от планетата Хоукин! Не разбра ли за какво бе днешната конференция? Цял ден обсъждахме това. Пристигането му е най-възбуждащото нещо, което би могло да ни се случи!

Дрейк Смолит отдръпна по-далеч от лицето си лулата и се вторачи първо в нея, а после в жена си:

— Обясни ми нещо ясно и точно. Когато казваш „докторът от планетата Хоукин“, да не би да имаш предвид хоукинианеца, който пристигна във вашия институт?

— Ама, разбира се. Кого друго бих могла да имам предвид?

— И може ли да попитам какво по дяволите искаш да кажеш с това „той ще дойде у нас“?

— Дрейк, не разбираш ли?

— Какво има за разбиране? Твоят институт вероятно е заинтересуван от посещението, но аз не съм. За какво ни е то лично на нас? Това си е работа на института, нали?

— Но, скъпи — поде Роуз търпеливо, — хоукинианецът би искал да отседне в някоя къща. Някъде, където няма да го безпокоят с разни официални церемонии и където ще може да се настани удобно. Намирам желанието му за разбираемо.

— И защо в *нашия* дом?

— Защото къщата ни, според мен, е подходяща за целта. Запитаха ме дали съм съгласна да го приема и, честно казано — тя продължи малко сковано, — аз оцених жеста като привилегия.

— Виж какво — Дрейк зарови пръсти в кестенявата си коса и я разроши нервно, — имаме си удобно, малко жилище... така е! То не е от най-шикозните на света, но на нас ни върши чудесна работа. И като така аз не виждам къде имаме място за извънземни посетители.

По лицето на Роуз премина сянка на загриженост. Тя свали очилата си и ги сложи в калъфката им.

— Ще го настаним в гостната. Той сам ще я разтребва. Вече разговарях с него, остана много доволен от предложението. А ние ще трябва да покажем всичко на всичко гостоприемството си, да се нагодим малко към обстановката.

— Разбира се, само малко гостоприемство! Хоукинианците дишат цианид. Изглежда ще трябва просто да се нагодим към него, към цианида! — уточни саркастично Дрейк.

— Той държи цианида в малък цилиндър. Дори няма да го забележиш.

— И какво още няма да забележа?

— *Нищо* друго. Хоукинианците са напълно безобидни. Господи, та те дори са вегетарианци.

— И какво означава това? Ще му хвърляме по една бала сено за вечеря, така ли?

— Дрейк, вече ставаш съвсем непоносим — долната устна на Роуз се разтрепери. — И на Земята има много вегетарианци, но те не ядат сено.

— А с нас двамата какво ще стане? Ние ще ядем ли все още месо или не, защото ще му заприличаме на канибали? Няма да живея на едни салати, за да му се харесам. Предупреждавам те.

— Ставаш направо смешен.

Роуз се почувства безпомощна. Омъжи се сравнително късно, когато вече бе направила добра кариера и се чувстваше доста уверена в професията си. Работеше в областта на биологията в Института за природни науки — „Дженкинс“. Имаше над двайсет публикации зад гърба си. С една дума избрала си бе посока, пробила си бе път в живота, който и занапред се очертаваше все така ясен. Сякаш бе родена да прави кариера и да си остане стара мома. Затова сега, на трийсет и пет, се удивляваше сама на себе си как така от около година е вече младоженка.

Случваше се новото ѝ семейно положение да я обърква от време на време, защото тя понякога нямаше представа как да се отнася към мъжа си. Какво ли прави човек, когато мъжът в семейството започне да се държи като муле? В нито един от курсовете, които тя посещаваше, този въпрос не бе разглеждан. Като жена с независимо мислене и с кариера, тя не умееше да приласкава съпруга си. Затова го погледна открито в очите и му каза направо:

— Това означава твърде много за мен.

— Защо?

— Защото, Дрейк, ако той се настани у нас, независимо за колко време, аз ще имам възможност да го наблюдавам отблизо. Досега са известни много малко данни от областта на биологията и физиологията на индивидите от планетата Хоукин или за други разумни извънземни същества. Знаем, разбира се, някои неща за развитието на обществото, на историята им, но само толкова. Непременно трябва да използваме тази възможност. Той ще е тук, ние ще го наблюдаваме, ще разговаряме с него, ще събираме данни за навиците и реакциите му...

— Аз не се интересувам от тях.

— О, Дрейк, не те разбирам.

— Сигурно ще кажеш, че обикновено не съм такъв.

— Ами да, не си такъв.

Дрейк помълча известно време. Изглеждаше вгълбен в себе си, лицето му бе застинало в гримаса, която се появяваше, когато той бе дълбоко замислен. Най-накрая каза:

— Ами виж какво, поради естеството на работата си съм чувал малко неща за хоукинианците. Казваш, че за тях има някои проучвания по социология, но не и по биология. Естествено е. Защото те не обичат някой да ги подлага на проучвания като опитни животни. Точно както и ние не обичаме някой да го прави с нас. Разговарях с момчета, които отговаряха за охранителните отряди, те пазеха различни делегации от Хоукин. Гостите си стоят в стаите, отделени за тях, и ги напускат единствено по много важни служебни дела. Нямаат нищо общо със земните жители. Съвсем ясно е, че те се отвращават от нас толкова, колкото и самият аз от тях. Затова не разбирам защо този хоукинианец трябва да е по-различен от другите. Струва ми се, че неговото желание да дойде тук е в разрез с всички правила... а желанието му и да се настани в дом на земляни направо слага капак на всичко.

— Сегашният случай е различен — възрази уморено Роуз. — Учудвам се, че не го проумяваш, Дрейк. Той е лекар. Идва тук във връзка с медицински проучвания и аз ти гарантирам, че той никак не иска да живее под един покрив с човешки същества, за него ние сме направо отвратителни. Но в същото време той трябва да остане! Мислиш ли, че нашите лекари обичат да ходят в тропиците или че

изгарят от желание да се оставят на комарите, които разнасят зараза, да ги хапят?

— Какви са пък тези комари сега? — избухна Дрейк. — Какво общо имат те със случая?

— Бога ми, нищо общо нямат — отговори веднага Роуз учудена. — Примерът изведнъж възникна в съзнанието ми, това е то. Спомних си Рийд и неговите експерименти, свързани с жълтата треска.

— Прави каквото искаш — отказа се накрая Дрейк и сви рамене. Роуз за миг се поколеба:

— Не се сърдиш, нали? — самата тя усети колко неприятно наивно прозвуча гласът ѝ.

— Не.

Роуз знаеше, че това „не“ всъщност показваше колко ядосан бе Дрейк.

Изпълнена със съмнения за външния си вид, Роуз се огледа от главата до петите в огледалото. Тя не бе красавица. Примири се с този факт, защото той вече нямаше значение. За създание от планетата Хоукин земната красота безспорно нямаше значение. Притесняваше я *най-много* това, че ще бъде стопанка в много особена ситуация: трябваше в едно и също време да бъде гостоприемна с едно извънземно същество и да живее в мир и сговор със съпруга си. Не знаеше кое ще се окаже по-трудно.

Дрейк щеше да се върне късно в този ден. Роуз бе склонна да повярва, че нарочно е наредил така нещата, с едничкото желание да я остави насаме с проблема ѝ, от което тя малко се обиди.

Той ѝ се обади точно преди обяд в института и направо я запита:

— Кога ще го доведеш у дома?

— Към три часа — отговори тя също без заобикалки.

— Добре. Как се казва? Какво е хоукинианското му име?

— Защо искаш да знаеш? — в гласа ѝ прозвучаха ледени нотки, макар тя да се стараше да ги тушира.

— Ами хайде да речем, че е заради едно мое лично разследване. В края на краищата всичко ще се разиграва под моя покрив.

— О, за бога, Дрейк, недей да пренасяш работата си в къщи!

— Защо не, Роуз? — гласът му долетя до нея тих и тъжен. — Нали ти правиш точно това?

Така беше, затова тя му каза името на гостенина.

За пръв път в техния семеен живот двамата преживяха нещо като кавга. И сега, застанала пред огледалото в пълен ръст, тя се питаше дали не трябва да направи опит да погледне нещата откъм неговата позиция. Нали се бе омъжила за полицай? Наистина той бе повече от обикновен полицай, след като бе член на Световния борд на охранителите.

Професията на нейния избраник изненада всичките ѝ приятели. Женитбата сама по себе си предизвика най-голямото удивление. Но щом като е решила да се омъжва, защо не е избрала някой биолог, питаха се те. А, ако не е искала някого от своята област, защо не се е спряла на антрополог, да речем, та дори и на някой химик. Защо от всички хора — точно полицай? Никой, разбира се, не отвори и дума за това, но по време на нейната женитба тези въпроси се усещаха във въздуха.

Оттогава тя се обиди малко на приятелите си. Всеки може сам да реши кой ще е неговият избраник, но ако някоя жена, доктор на науките, реши да се омъжи за някого, който никога не е стигал до степен бакалавър, всички нейни близки и познати изпадат в шок. А защо да е така? Какво ги засяга това? Той не бе лишен нито от красота, нито от интелект. И тя бе напълно удовлетворена от своя избор.

Но все пак колко ли от онзи снобизъм се бе настанил в техния дом заедно с нея? Нямаше ли тя усещането, че нейната собствена работа, нейните изследвания по биология са единствено важни, докато неговата работа е най-добре да си остане между четирите стени на малкия му кабинет в сградата на някогашните Обединени нации на брега на Ийст ривър?

Роуз скочи нервно от стола си и пое дълбоко дъх, решавайки да се отърси от всичко това. Така отчаяно ѝ се искаше да не се карат. И наистина нямаше намерение да влиза в пререкания със съпруга си. Реши да приеме госта, а от друга страна да остави Дрейк на мира. Той бе направил вече достатъчно отстъпки.

Харг Толан стоеше кротко и мирно наред гостната, когато тя слезе по стълбището. Важно е да се знае, че той не седеше, защото строежът на тялото му бе такъв, че не можеше да седи. Чужденецът стоеше на две двойки крайници, разположени близо едни до други. Той имаше и друга една двойка крайници — съвсем различни от предишните. Те се намираха в онази част на тялото му, която при хората се нарича горната част на гръдния кош. Кожата му бе твърда, набраздена на ивици и лъскава, докато чертите на лицето му имаха далечна прилика с волски образ. Лицето му носеше смътния отпечатък на някакво чуждоземно безразличие. Но все пак не можеше да се каже, че е напълно отблъскващ. Дори беше си облякъл дреха, която закриваше долната част на тялото му, за да не би да обиди чувствата на земните си домакини.

— Госпожо Смолит, аз оценявам гостоприемството Ви много повече, отколкото бих могъл да Ви опиша на вашия език — посрещна я той и се наведе така, че горните му крайници за миг докоснаха пода.

Роуз знаеше значението на този жест, съществата от планетата Хоукин изразяваха така своята благодарност. Познанията на гостенина по английски я удовлетворяваха изцяло. Макар заради липсата на предни зъби и особеностите на говорния му апарат, шипящите звуци да се получаваха като подсвиркване. Освен това, ако се съдеше по правилно поставените ударения, имаше вероятност той да се е родил на Земята.

— Моят съпруг скоро ще се прибере и тогава ще вечеряме.

— Вашият съпруг? — Харг Толан за миг се замисли, но после добави. — Да, разбира се.

Роуз не продължи темата. Ако между петте интелигентни раси на добре известната Галактика имаше някакъв източник на многобройни недоразумения, то той трябваше да бъде потърсен в различията помежду им на базата на сексуалния им живот и на социалните институции, породени от него. Формулата „съпруг и съпруга“, например, съществуваше единствено на Земята. Останалите раси можеха да разберат какво представлява тя като мисловна връзка, но не бяха в състояние да проумеят емоционалната ѝ същност.

— Посъветвах се със специалисти от института, за да приготвя храната Ви — Роуз искаше той да се чувства добре в дома им. — Надявам се, че в нея няма да има нищо вредно за Вас.

— Протеините са си протеини, скъпа моя госпожо Смолит. За онези основни елементи, от които имам нужда, а във вашата храна липсват, си нося концентрати.

Протеините наистина са си протеини. Роуз добре го знаеше. Грижата за подходяща храна на пришелеца бе преди всичко израз на внимание. При откриването на други форми на живот върху планетите от обсега на по-далечни звезди, едно от най-интересните заключения бе фактът, че единствените известни разумни същества имат протеинова природа. Макар да е възможно животът да се формира на базата на вещества, които са различни от протеина... дори на базата на елементи, различни от въглерода. Така всяка от петте форми на разумен живот можеше да се поддържа дълго време с храната от останалите четири цивилизации.

Чу изщракването на ключ и цялата се скова от тревога — Дрейк се прибираше.

Трябваше да признае, че той се държа много добре: влезе и без колебание протегна ръка на чужденеца за поздрав:

— Добър вечер, доктор Толан.

Хоукинсианецът протегна дългия си и доста неподвижен горен крайник, двамата се здрависаха, така да се каже. Роуз вече бе преминала през тази процедура и познаваше особеното усещане от съприкосновението с ръката на извънземното същество. Кожата му бе груба, гореща и суха. Допускаше, че за него кожата на земните жители е студена и хлъзгава.

Когато се здрависаха, тя имаше възможност да огледа ръката му — един чудесен пример за еволюция. Морфологичното развитие при нея бе протекло по съвсем различен начин от развитието на човешката ръка, но в крайна сметка сходството помежду им бе очевидно. Хоукинианците имаха по четири пръста, но нямаха палци. На всеки пръст личаха по пет самостоятелни топчести образувания, които бяха свързани помежду си с ципа. Отсъствието на палци правеше ръцете им не особено гъвкави и те по-скоро приличаха на пипала. Още по-интересен за погледа на един биолог бе фактът, че пръстите на чужденеца завършваха със закърнели копита. Наистина те бяха много дребни, така че човек лаик едва ли би ги разпознал, но явно такива

крайници някога са били отлично пригодени за тичане, както човешките ръце са пригодени за катерене.

— Добре ли се чувствате тук, сър? — поинтересува се дружелюбно Дрейк.

— Много. Вашата съпруга се е погрижила за всичко.

— Искате ли да пийнете нещо?

Гостенинът не отговори, а погледна към Роуз, но за съжаление тя не можа да разбере смисъла на гримасата, която изкриви лицето му.

— На Земята има обичай да се пият течности, обогатени с етилов алкохол — поясни тя нервно. — Ние ги намираме за стимулиращи.

— О, разбирам. Тогава се опасявам, че трябва да откажа. Етиловият алкохол ще действа особено неблагоприятно на моя метаболизъм.

— Виж ти! Същото е и с хората, но аз Ви разбирам, доктор Толан — каза Дрейк. — Ще възразите ли, ако аз си пийна?

— В никакъв случай.

На път към шкафа, Дрейк мина съвсем близко до Роуз и тя чу възклицанието „Господи!“, което той процеди едва-едва, но успя да го нагнети с огромен заряд.

Хоукинианецът *стоеше* край масата. Пръстите му боравеха изключително ловко с приборите. Роуз се стараеше да не го гледа, докато яде. Широката му уста, която нямаше устни, разсичаше застрашително лицето му, когато той поглъщаше и дъвчеше храната; масивните му челюсти се движеха неравномерно насам-натам — още един белег за това, че някога в еволюционния си път той е бил копитно животно. Роуз изведнъж се запита дали след като остане сам в стаята си ще преживя храната, когато изведнъж я обзе паника да не би Дрейк да си помисли същото и да стане отвратен от масата. Но той приемаше всичко много спокойно.

— Предполагам, доктор Толан, че цилиндърът до Вас съдържа цианид? — запита той вежливо.

Роуз се сепна. Тя не бе забелязала цилиндъра — метален предмет от рода на древните земни манерки за вода, който по цвят се сливаше изцяло с кожата на съществото и бе прикрит от дрехите му. Но не остана незабелязан от полицейските очи на Дрейк.

— Точно така — хоукинианецът съвсем не се притесни, а измъкна с пръстите си копитца гъвкаво маркуче, което по цвят съответстваше на жълтеникавата му кожа, и го пъхна в единия край на широката си уста.

На Роуз ѝ стана неудобно, сякаш видя част от интимното облекло на чужденеца.

— Чист цианид ли има в него? — продължи Дрейк невъзмутимо.

— Надявам се не смятате, че хората са застрашени от него — примигна насмешливо гостенинът. — Зная колко опасен е за Вас, а на мен не ми трябва много от него. Газът в цилиндъра съдържа пет процента циановодород, останалото е кислород. Сместа не може да се излее, освен ако не пия направо от цилиндъра, но това не е необходимо.

— Разбирам. А този газ Ви е жизнено необходим?

Роуз я побиха тръпки. Човек не бива да задава въпроси от подобно естество ей така — право куме, та в очи. Невъзможно е да се предвиди кои са чувствителните точки в психиката на един извънземен. А Дрейк *сто на сто* го правеше преднамерено, защото не можеше да не знае, че най-лесно е да научи отговорите на такива въпроси от самата нея. А може би той предпочиташе да не я пита?

— Вие не сте ли биолог, господин Смолит? — хоукианецът бе все така невъзмутим.

— Не, доктор Толан.

— Но вие сте в близка връзка с госпожа *доктор* Смолит?

— Да, аз се ожених за госпожа-доктор, но така и не успях да стана биолог — по лицето на Дрейк се появи тънка усмивка. — Останах си един дребен държавен чиновник. Приятелите на моята съпруга ме наричат полицаи.

Роуз прехапа нервно устни. Пришелецът на свой ред сложи пръст в раната на чуждата за него психика. На планетата Хоукин бе установена строго кастово разделение и междукастовите връзки бяха ограничени. Но Дрейк нямаше представа от това.

— Ще ми позволите ли, госпожо Смолит, да разясня на съпруга Ви някои неща за нашите биохимични процеси? — обърна се гостът към стопанката. — На вас няма да ви е интересно, защото съм сигурен, че ги познавате много добре.

— Не ще и питане, доктор Толан.

— Разбирате ли, господин Смолит, Вашата дихателна система, както и на всички земни същества, които се нуждаят от въздух, е под контрола на определени ензими, в чийто състав влизат метали. Така са ме учили. Обикновено металът е желязо, понякога е мед. И в двата случая малки количества цианид се съединяват с тези метали и парализират дихателната система. Хората могат да се спасят, ако вдишват кислород, в противен случай умират за няколко минути.

Животът на моята планета не е построен така. Основните дихателни съединения не съдържат нито желязо, нито мед. Всъщност в тях няма никакви метали. Поради тази причина моята кръв е безцветна. Нашите съединения съдържат определени органични вещества, които са жизненоважни. Тези вещества могат да бъдат поддържани при наличието на малки количества цианид. Характерните за нас протеини са се формирали в продължение на милиони години от развитието на един свят, в чиято атмосфера има по-малко от един процент циановодород. Осигурява ни го биологичният кръговрат на нашата планета — доста микроорганизми отделят газ.

— Изяснихте ми картината пределно ясно, доктор Толан. Много ми е интересно — каза Дрейк. — А какво става, ако не вдишвате цианид? Да не би тогава животът Ви да секва ей така? — той щракна леко с пръсти.

— Не съвсем. Липсата на цианид за нас не е фатална като при вас. Ако не вдишвам цианид, ще започна бавно да се задушавам. Случва се понякога в непроветрени помещения на моята планета количеството газ да падне под необходимия минимум. Последниците са много болезнени и трудно излечими.

Роуз бе длъжна пред самата себе си да признае колко добре се държа Дрейк. Той наистина бе заинтригуван. А и чужденецът, слава богу, не се обиди от неуместния на места разпит.

Останалата част от вечерята премина без инциденти. Атмосферата бе почти приятна.

През цялата вечер Дрейк проявяваше голямо любопитство към живота на планетата Хоукин. Нещо повече — той бе погълнат от темата. Почти не даде възможност на жена си да се намеси в разговора, но тя бе доволна от така стеклите се обстоятелства. Той, а не тя, изпъкна този път. Значи единствено нейната работа, специалната ѝ

подготовка отвличаха вниманието на хората от него. Роуз се вгледа в него замислена, натъжена: „*Защо ли се е оженил за мен?*“

Дрейк седеше, кръстосал крака, сключил ръце и наблюдаваше внимателно гостенина. Застинал в характерната си поза, хоукинианецът посрещаше спокойно погледа му.

— Трудно ми е да си мисля за Вас като за доктор — заяви в един миг Дрейк.

— Разбирам какво имате предвид — примигна насмешливо другият. — На мене ми е трудно да си мисля за Вас като за полицай. В моя свят полицаите са високо образовани и забележителни хора.

— Така ли? — този път гласът на Дрейк прозвуча сухо, а после той побърза да промени темата — Предполагам, че не сте тук на почивка.

— Не, изпратен съм по сериозна работа. Имам намерение да проуча тази странна планета, която Вие наричате Земя, защото никой от нас досега не е правил тук никакви изследвания.

— Странна ли казвате? В какъв смисъл?

— Той знае ли нещо за Забавянето на смъртта? — обърна се пришелецът към Роуз.

— Неговата работа е много сериозна — смути се жената. — За съжаление съпругът ми няма време да се задълбочава в моята работа. — Тя знаеше, че нещата не стоят точно така, затова се обърка още повече. А и хоукинианецът реагира отново по начин, който тя не можа да разбере.

— Винаги съм се чудил колко малко вие, хората, проумявате своите собствени необичайни характери — чужденецът насочи вниманието си отново към Дрейк. — Вижте, в Галактиката има пет разумни раси. Всички те са се развивали независимо една от друга. И все пак си приличат удивително. В края на краищата интелектът се нуждае от определени физически подобрения, за да разцъфне. Оставям този въпрос на вниманието на философите. Но не е необходимо да ви говоря за него надълго и нашироко, защото Вие непременно сте мислили по него.

Сега, когато различията между отделните разумни същества са проучени по-отблизо, отново и отново се оказва, че вие, земляните, сте уникални, в много по-голяма степен от останалите. Например, единствено на Земята животът зависи от ензими, които съдържат

метали, за да се осъществява процесът на дишане. Единствено за вас циановодородът е отровен. Единствено вие от всички интелигентни същества сте месоядни. Вие имате единствената форма на живот, която не е произлязла от тревопасни животни. И най-интересното от всичко е, че вие сте единствената разумна форма на живот, която спира да расте, щом достигне зрялост.

Дрейк се усмихна в отговор, а сърцето на Роуз изведнъж започна да бие ускорено. Най-хубавото в него бе точно тази усмивка — напълно естествена, в нея нямаше и капка неискреност, тя не бе нито на йота пресилена. Дрейк просто свикваше с присъствието на чуждото създание. Държеше се любезно... сигурно го правеше заради нея. Тази мисъл й хареса и жената започна да си я повтаря от време на време. Той го прави заради нея, той се отнася дружелюбно към хоукинианеца заради самата нея.

— Вие не изглеждате много едър, доктор Толан — каза Дрейк все така усмихнат. — А трябва да призная, че сте по-висок от мен с няколко сантиметра. Имате ръст около метър и седемдесет. Да не би да се дължи на младостта Ви или жителите на вашата планета са обикновено дребни?

— Не. Ние растем бавно. На моята възраст, за да порасна с още няколко сантиметра, ще са ми нужни петнайсет години, но... по-важното е друго... ние никога не спираме да растем. И, разбира се, вследствие на това ние никога не умираме напълно.

Дрейк зяпна от учудване. Дори и Роуз застина на мястото си. Това беше нещо ново. Няколкото експедиции до планетата Хоукин досега не бяха се връщали с такава информация. Биологът в нея щеше да се взриви от вълнение, но тя успя да потисне неволното възклицание, което за малко не се откъсна от устните й. Остави Дрейк да говори вместо нея:

— Виж ти, те не умирали изцяло! Да не би да искате да кажете, сър, че жителите на планетата Хоукин са безсмъртни?

— Нито един човек не е изцяло безсмъртен. Ако няма други причини за смърт, то все ще има някой нещастен случай. Ако и тях ги няма, настава скука. Малко от нас живеят по няколко столетия, съизмерими с вашето време. И все пак неприятна е мисълта, че смъртта може да дойде нежелана. Това за нас е направо ужасяващо.

Неприятно ми е дори да си помисля, че смъртта може да дойде *против моята воля и против моите усилия да живея*.

— Ние сме привикнали на такова нещо — отбеляза мрачно Дрейк.

— Вие, земляните, живеете с мисълта за смъртта, а ние — не. Затова сме разтревожени от откритието, че Забавянето на смъртта през последните години намалява.

— Вие все още не сте ми обяснили какво точно представлява Забавянето на смъртта, но позволете ми сам да се сетя. Да не би да става дума за патологично спиране на растежа?

— Точно така.

— И кога след спирането на растежа идва смъртта?

— В рамките на една година. Болестта е страшна, направо ни покосява. И за нея няма никакъв лек.

— Какви са причините за появата ѝ?

Хоукинианецът помълча известно време преди да отговори:

— Господин Смолит, ние не знаем нищо за причинителите на болестта — промълви с мъка пришелецът.

Дрейк кимна разбиращо и се замисли. Роуз следеше разговора им сякаш наблюдаваше турнир по тенис.

— А защо идвате на Земята, за да проучите страшната болест? — запита Дрейк.

— Защото и в този случай земляните са необичайни. Те са единствените интелигентни същества, които притежават имунитет срещу нея. Забавянето на смъртта поражда *всички* останали раси. Вашите биолози знаят ли го, госпожо Смолит? — запита той неочаквано.

— Не, не знаят — трепна Роуз.

— Не съм учуден. Информацията е в резултат на последните ни проучвания. При откриването на Забавянето на смъртта лесно се допускат грешки. Разпространението на болестта на останалите планети не е масово явление. Всъщност странното е, че процентът на болелите е най-висок на моята планета, която е най-близо до Земята. С отдалечаването на планетите той става все по-нисък... така болестта се среща най-рядко на звездата Темпора, тя е най-далече от Земята. А на самата Земя няма никакви поражения. Вие притежавате имунитет. И

тайната на имунитета се крие някъде в биохимията. Много интересно ще е да проуча точно нея.

— Но вижте, Вие не можете да твърдите, че Земята е защитена — противопостави се Дрейк. — Според мен ние всички сме поразени от болестта. Всички земни хора спират да растат и всички земни хора умират. Ние всички сме болни.

— Съвсем не е така. Земляните живеят до седемдесет години след прекъсването на растежа. За вас това явление не е смърт. Равностойно заболяване при вас е по-скоро така нареченият от вас рак... Но аз сигурно ви доскучах.

Роуз веднага се противопостави. Дрейк направи същото, дори още по-енергично, но хоукинианецът решително промени темата на разговора. Едва когато съпругът ѝ започна да мята предпазливо мрежата си от въпроси около Харг Толан, да го разпитва отново и отново, да бърбори повече, отколкото трябва с единствената цел да се добере до още някаква информация за болестта, Роуз за пръв път я парна съмнение. Не, че Дрейк действаше неумело, натрапчиво, но тя го познаваше добре и знаеше какво цели. И какво ли друго можеше да е то, освен нещо, свързано с професията му? Сякаш изразявайки нейните мисли на глас, гостенинът в този миг запита:

— Не ми ли споменахте в началото, че сте полицай?

— Да — пророни Дрейк.

— Тогава имам към Вас една молба. През цялата вечер, откакто ми казахте какво работите, все ми се искаше да Ви помоля, но се колебаех. Не искам да създавам грижи на своя домакин, на своята домакиня.

— Ще направим каквото можем.

— Безкрайно съм любопитен как живеят земните жители. Такова любопитство не е характерно за повечето мои сънародници. Възможно ли е да ми покажете едно полицейско отделение на вашата планета?

— Аз не работя в полицейско отделение, каквото Вие искате за разгледате — започна предпазливо Дрейк. — Но в полицейската служба на Ню Йорк ме познават добре. Не е проблем да се уговоря с колегите. Утре става ли?

— Утре ще е най-удобно за мен. Ще мога ли да посетя Бюрото за изчезнали хора?

— Какво бюро?

Хоукианецът събра плътно крайниците си, сякаш се напрегна:

— Това е моето хоби. Малко е странно, но винаги съм си бил такъв. Разбрах, че имате група полицейски служители, чието единствено задължение е да търсят изчезнали мъже.

— И жени, и деца — добави Дрейк. — Но защо се интересувате именно от тази служба?

— Защото и тук вие сте неповторими. На нашата планета няма такова понятие „изчезнал жител“. Аз не мога да ви обясня как става това, но хората от останалите светове винаги знаят кой къде се намира, особено ако помежду им има силна привързаност. Ние винаги знаем точното местонахождение на всеки един от нас, няма значение в коя точка на планетата се намира.

Роуз отново се развълнува. Научните експедиции към планетата Хоукин винаги имаха големи трудности при изследването на вътрешния, емоционалния свят на местните жители. И ето, че тук сега бе един от тях и говореше съвсем свободно. Той щеше да им обясни! Тя забрави тревогата си за Дрейк и се включи в разговора:

— А сега имате ли такива усещания? На Земята?

— Искате да кажете дали мога да усещам кой къде е, ако помежду ни има космическо пространство? Не, за съжаление не. Но вие разбирате важността на въпроса. Всичките особености, характерни единствено за Земята, трябва да са обвързани помежду си. Ако липсата на такова усещане може да бъде обяснено, навярно имунитетът към Забавянето на смъртта също има своето обяснение. Освен това ми е много странно как така се ражда каквато и да форма на разумен социален живот сред хора, които не притежават способността да се усещат едни други. Как може един земен жител да определи, че е създал благоприятна за себе си среда, че е създал семейство? Как можете вие двамата, например, да знаете, че връзката помежду ви е истинска?

Роуз неволно кимна в знак на съгласие с неговото изумление. Колко много ѝ липсваше това усещане!

— Имаме си наши начини — усмихна се Дрейк. — Трудно е да ви обясним какво наричаме „любов“, както и на вас Ви е трудно да ни обясните вашите усещания.

— Вероятно е така. Все пак кажете ми честно, господин Смолит... ако госпожа Смолит напусне тази стая и влезе в друга без

Вие да я видите, наистина ли няма да знаете къде е тя?

— Няма да зная.

— Изумен съм — пришелецът се поколеба, но все пак добави. — Моля Ви да не се обиждате, но аз намирам този факт също така възмутителен.

След като угасиха осветлението в спалнята, Роуз три пъти отиваше до вратата, отваряше я и поглеждаше навън. Усещаше, че Дрейк я наблюдава.

— Какво има? — запита той накрая явно учуден.

— Искам да си поговорим.

— Да не би да се опасяваш, че нашият приятел ще ни чуе?

Роуз се мушна в леглото и положи глава на неговата възглавница, за да говори шепнешком:

— Защо разговаряше с доктор Толан за Забавянето на смъртта?

— Интересувам се от твоята работа, Роуз. Ти винаги си искала да проявявам интерес.

— Иска ми се да не ми говориш с този язвителен тон — настоя тя, доколкото настоятелно би могъл да прозвучи шепотът. — Зная, че тук са замесени твоите собствени интереси... вероятно *полицейски* интереси. Какви са те?

— Утре ще приказваме.

— Не, сега.

Той сложи ръка под главата ѝ и я повдигна. В един безумен миг тя си помисли, че той ще я целуне... ще я целуне инстинктивно, както понякога правят съпрузите или както тя си представяше, че те понякога правят. Но Дрейк не бе от тях. И този път той не я целуна.

Просто приближи главата ѝ до лицето си и прошепна:

— Защо се интересуваш толкова?

Ръката му стисна главата ѝ направо грубо. Тя се вледени от болка и обида:

— Престани, Дрейк — този път тя извиси глас и се опита да се отскубне.

— Не искам никакви въпроси и никакво вмешателство. Занимавай се със своята работа, а аз ще върша своята.

— Същността на моята работа е открита и ясна.

— Същността на моята работа — отвърна той — не е открита в истинския смисъл на думата. Но едно ще ти кажа. Нашият шестоног приятел е тук в този дом с определена цел. Теб не са те избрали по никакви случайни причини. Знаеш ли, че преди два дни той е разпитвал за мен в Комисията?

— Шегуваш се.

— И през ум да не ти минава. Нещата са толкова дълбоки, че ти дори не подозираш. Но тук вече навлизаме в обсега на моята работа и аз няма да я обсъждам повече с теб. Разбираш ли ме?

— Не. Но, щом не желаеш, няма да те питам нищо.

— Тогава заспивай.

Тя легна вцепенена по гръб, а минутите се нижеха, след тях и часовете. Опитваше се да си припомни всички подробности и да ги събере. Дори след онова, което Дрейк ѝ каза, нищо не пасваше. Чудеше се какво би казал Дрейк, ако знаеше, че тя има запис на разговора между тримата от тази вечер!

Една от картините се бе запечатала особено ясно в съзнанието ѝ. Носеше се край нея подигравателно. В края на вечерта гостенинът се обърна към нея и каза тихо: „Лека нощ, госпожо Смолит. Вие сте най-очарователната домакиня.“

Тогава неудържимо ѝ се прииска да се изсмее. Как можа да я нарече „очарователна домакиня“? За него тя би могла да бъде единствено страшно отблъскваща, чудовище с прекалено малко крайници и прекалено тясно лице.

И тогава, когато хоукинианецът се захласваше по никому ненужни комплименти, Дрейк пребледня като платно! В очите му за миг припламна ужас.

Никога преди това тя не бе виждала съпруга си изплашен от нещо. Безпомощното изражение на лицето му се запечата в съзнанието ѝ и не изчезна, докато Роуз не се унесе в сън.

На следващия ден Роуз не можа да стигне до кабинета си преди обяд. Изчака Дрейк и гостенинът да излязат и едва тогава можа да вземе малката видеокамера, която се намираше зад креслото на Дрейк. Отначало нямаше намерение да крие записа от мъжа си, но той се

върна много късно и тя не успя да го предупреди в присъствието на гостенина. А по-късно нещата се промениха...

Решението ѝ да направи запис на разговора бе съвсем естествено. Би трябвало да е така, за да могат после различни специалисти от института да го проучат най-подробно. Наложил се да скрие видеокамерата, за да не смущава чужденеца, но сега вече записът не би могъл да бъде показан на членовете на института. Той щеше да послужи за нещо съвсем различно, при това доста неприятно.

Тя имаше намерение да огледа внимателно не пришелеца, а съпруга си.

Докосна малката кутия и се помъчи да си представи как ли се справя днес със задачата си Дрейк, но не успя. Връзките между представителите на отделните светове все още не бяха нещо обичайно. Появата на хоукинианеца по улиците на града щеше да предизвика интереса на тълпи от хора. Но тя знаеше, че Дрейк ще се справи с тях. Той винаги успяваше да се справи с всичко.

Прослуша още веднъж разговора от миналата вечер, като върна интересните места по няколко пъти. Доводите на Дрейк не бяха убедителни за нея. Защо един хоукинианец ще се интересува точно от тях двамата? От друга страна съпругът ѝ не би я излъгал. Искаше ѝ се да провери в Комисията по безопасност, но беше сигурна, че няма да го направи. Освен това самата мисъл да го проверява я караше да се чувства предателка. Дрейк със сигурност не би я излъгал.

В същото време защо Харг Толан да няма право да се поинтересува от тях? Със същия успех той можеше да поиска сведения за семействата на всички биолози от института. Какво по-естествено от това да има право да си избере дома, в който ще му е най-приятно, според неговите собствени разбирания, каквито и да са те?

И ако наистина... ако наистина се е интересувал само от семейство Смолит... защо този факт предизвиква такава промяна у Дрейк — от подчертана враждебност до подчертано любопитство? Без съмнение Дрейк имаше информация, която не искаше да ѝ каже. И само Господ би могъл да знае каква е тя.

В главата ѝ се загнезди дори мисълта за вероятна междузвездна интрига. Засега от страна на петте интелигентни раси в Галактиката със сигурност нямаше проява на неприязън или недоброжелателство. Засега разстоянията помежду им бяха прекалено големи, за да породят

вражда. Та дори и най-обикновените контакти бяха невъзможни. Икономическите и политическите им интереси нямаха допирни точки, за да предизвикат спорове.

Но това бяха само нейни мисли, Роуз все пак не бе член на Комисията по безопасност. Ако наистина имаше конфликт, ако наистина имаше опасност, ако наистина имаше причина да подозира, че мисията на хоукинианеца не е мирна... Дрейк щеше да знае.

Но дали той заемаше достатъчно отговорен пост в Комисията по безопасност, за да е сигурен, да заяви веднага какви опасности произтичат от посещението на физиолога от друг свят? Тя все си мислеше, че постът, който заема мъжът ѝ, е от най-низшите в Комисията, никога не си го бе представяла по върховете на служебната стълба. И въпреки това...

Възможно ли бе да заема отговорен пост?

Роуз я побиха тръпки от тази мисъл. Техният случай ѝ напомняше шпионските истории от двайстото столетие и обичайните трагедии от дните, в които е имало тайни проекти за атомни бомби.

Мисълта за обичайните драматични събития ѝ помогна да вземе решение. Не бе полицай като Дрейк, а и не знаеше как би действал един полицай, но знаеше какво се прави в такива случаи в старите драми.

Взе лист хартия и бързо драсна една вертикална линия към средата му. Озаглави първата колонка „Харг Толан“, а другата — „Дрейк“. В колонката на чужденеца написа „искрен“ и замислена добави три въпросителни знака. Дали онзи бе истински доктор или най-много му подходеше описанието на междувъзвезден агент? Какви доказателства имаше самият институт, освен неговите собствени твърдения? Затова ли Дрейк го разпита така настоятелно за Забавената смърт? Дали предварително си бе назубрил въпросите и се старал да хване някоя грешка на пришелеца?

Роуз за миг се разколеба, но после скочи, сгъна листа, мушна го в джоба на късото си сако и направо излетя от кабинета си. Не каза на никого нито дума, дори не остави съобщение на входа къде отива и кога ще се върне.

Щом се озова навън, тя се втурна към третото ниво на метрото и изчака да дойде празен вагон. Изминаха само две минути, но те ѝ се сториха непоносимо дълги. „Нюйоркската медицинска академия“ —

изрече тя в микрофона над седалката и кабинката се затвори. От стремителното движение въздухът изсвистя остро и се разнесе като писък.

През последните двацет години Нюйоркската медицинска академия се бе разраснала и на ширина, и на височина. Само лабораторията заемаше цяло едно крило от третия етаж. Без съмнение, ако всичките книги и периодичен печат, които се съхраняваха тук, бяха в оригиналния си вид, а не на микрофилми, зданието не би било достатъчно за тях. Роуз бе дочула вече приказки за ограничаването на съхраняваните тук печатни произведения до излезлите през последните пет години, а не както беше сега — през последните десет години.

Роуз, като член на Академията, имаше свободен достъп до библиотеката. Тя се отправи веднага към нишите, предназначени за литература за медицински изследвания на извънземни и си отдъхна като видя, че са свободни.

Може би щеше да е по-мъдро да помоли библиотекаря за съдействие, но реши да действа сама. Колкото по-незабелязано си вършеше работата, толкова по-малка бе вероятността Дрейк да я проследи.

Така, без ничии напътствия, тя тръгна между стелажите, ръководейки се от заглавията. Почти всички книги бяха на английски, макар да имаше и на немски, както и на руски. Като за беда няколко от тях бяха отпечатани с извънземни символи. Някъде имаше помещение за такива оригинали, но те бяха достъпни единствено за специално упълномощени преводачи.

Погледът ѝ изведнъж се закова на един рафт: тя намери, каквото търсеше.

Измъкна половин дузина книги от рафта и ги пръсна върху малката тъмна масичка. Намери опипом копчето за осветлението и отвори една от книгите. Тя бе озаглавена „*Изследвания върху Забавянето*“. След като я прелисти набързо, премина към друга. Там фигурираше името на Харг Толан. Прочете всички бележки и се върна към рафтовете с преводите на трудовете, които откри.

Роуз остана в Академията повече от два часа. Когато приключи работата си, знаеше само, че има един хоукиниански доктор на име Харг Толан, който е специалист по Забавянето на смъртта. Той бе свързан със своята изследователска организация, с която нейният институт поддържаше кореспонденция. Разбира се, съществуваше вероятност онзи Харг Толан, когото тя познаваше, да се представя за някой действителен доктор, за да бъде ролята му по-убедителна. Но защо би било необходимо това?

Роуз извади листа хартия от джоба си и там, където бе написала „искрен“ с три въпросителни, добави „ДА“.

В четири часа бе отново на бюрото си. Обади се на телефонния номератор да не я свързват с никого и заключи вратата.

В колонката „Харг Толан“ сега тя написа още два въпроса: „Защо Харг Толан идва на Земята сам?“ и „Какво иска да научи от Бюрото за изчезнали хора?“. Между двата въпроса остави свободно място за бележки.

Болестта на Забавянето на смъртта несъмнено бе такава, каквато я описа пришелецът. От прочетеното в Академията Роуз се убеди, че по-голямата част от медицинските изследвания на Толан са свързани с нея. Там тя бе по-страшна, отколкото ракът на Земята. Ако на планетата Хоукин смятаха, че средството за лечение на болестта се намира на Земята, те щяха да изпратят тук цяла армия специалисти. Дали от недоверие или поради някакви съмнения те бяха решили да изпратят само един?

Как го каза Харг Толан предишната вечер? Числото на смъртните случаи се оказало най-високо на неговата планета, която бе най-близо до Земята, и най-ниско на най-отдалечената от Земята планета. Имайки предвид и факта, че болестта взимаше все повече и повече жертви, откакто започнаха междузвездните пътувания до Земята...

Постепенно и неохотно Роуз стигна до един единствен извод: жителите на планетата Хоукин бяха решили, че по някакъв начин Земята е открила кое причинява Забавянето на смъртта и се е заела решително да я разпространява сред останалите раси в Галактиката — вероятно с намерението да има първенство над останалите. Тя почти панически се опитваше да отхвърли тази мисъл. Не можеше да е така.

Не бе възможно. Преди всичко Земята *не би извършила* такова ужасяващо деяние. А и *не би могла*.

Съдейки по научните изследвания, жителите на планетата Хоукин бяха равни в доста отношения на хората от Земята. Смъртта се бе разшетала и там преди хиляди години, та медицинското им чудо се бе провалило. Естествено, Земята не би могла да постигне бърз напредък в заплануваните дългосрочни проучвания в областта на биохимията на пришълците. Доколкото тя знаеше, биолозите и физиолозите на Земята не бяха правили изследвания на патологичните случаи сред хоукинианците.

Но все пак по всичко личеше, че Харг Толан бе пристигнал изпълнен със съмнения, а и бе изпратен със съмнения. Под въпроса „Защо Харг Толан е пристигнал сам на Земята?“ Роуз бавно написа „Планетата Хоукин *вярва*, че Земята е причинила Забавената смърт.“

А какво означаваше тази работа с Бюрото за изчезнали хора? Като учен тя бе взискателна към теориите, които изграждаше. *Всички* факти трябваше да съвпадат.

Бюрото за изчезнали хора! Ако това бе фалшива следа, за да обърка Дрейк, то тя бе съшита с бели конци, защото се появи едва час след дискусията за Забавената смърт.

Или целеше да изпита Дрейк? И ако е така, защо? Имаше ли вероятност точно това намерение да е *основното*? Пришелецът бе разпитвал за Дрейк преди да дойде у тях. Дали не беше пристигнал, защото знаеше, че той е полицаи и има достъп до Бюрото за изчезнали хора?

Но защо? Защо?

След известно време се отказа да си блъска главата над този въпрос и насочи вниманието си към колонката „Дрейк“.

И тук въпросът възникна изведнъж от само себе си. Без да ги има още черно на бяло, буквите се появиха първо в съзнанието ѝ: „*Защо той се ожени за мен?*“ Ярката им светлина сякаш жегна погледа ѝ, та тя посегна да прикрие очите си от тях.

Двамата се запознаха случайно преди около година. Той току-що се бе преместил в блока, в който тя живееше. След учтивите поздравии някак от само себе си дойдоха дружелюбните разговори, а след тях и

вечерите в близкия ресторант. Отбиваха се там от време навреме. Всичко стана съвсем естествено, бяха приятелски настроени, новото преживяване им допадна и един ден тя осъзна, че е влюбена.

Когато той я помоли да се ожени за него, тя бе поласкана... и покорена още в същия миг. Реакцията ѝ бе напълно обяснима: той оцени нейния интелект и приятелство. Тя бе хубаво момиче, което несъмнено щеше да стане добра съпруга и незаменима компаньонка.

Опитваше се сама да убеди себе си, но все не можеше да си повярва.

И не че намираше никакви недостатъци у Дрейк като съпруг. Той винаги бе сериозен, внимателен, грижовен. Животът им не кипеше от страсти, но все пак носеше скромните белези на емоционалните изблици, характерни за хората, надхвърлили трийсетте години. Та тя не е на деветнайсет. Какво друго да очаква?

Там е работата, че не е на деветнайсет, не е красавица, не е чаровница, нито пък е сексапилна. Какво всъщност бе очаквала? Точно Дрейк ли — този красавец, здравеняк, чиито интелектуални интереси бяха доста повърхностни, който нито веднъж досега, месеци наред, не я попита за работата ѝ, който дори не пожела да обсъжда с нея своята работа? Тогава защо се бе оженил за нея?

Не намираше отговор на този въпрос, а и той сега нямаше нищо общо с онова, което Роуз се опитваше да направи. Тя се ядоса сама на себе си от това, че така по детски се отклонява от задачата, която си бе поставила. Уж се захвана с работа, а действията ѝ бяха като на деветнайсетгодишно момиче.

Забеляза, че връхчето на молива ѝ се е отчупило. Взе нов молив и в колонката „Дрейк“ написа: „Защо се съмнява в Харг Толан?“ След което насочи една стрелка от въпроса към съседната колонка.

Изписаните досега бележки очертаваха ясна картина. Ако Земята разпространяваше болестта или ако знаеше, че друга цивилизация я подозира в такова деяние, тогава тя непременно щеше да се подготви за вероятно отмъщение от противниковата страна. Всъщност подготовката би се състояла в маневри, които биха предхождали първата междузвездна война в историята на човечеството. Така всички парченца от мозайката се събираха, но в ужасяваща картина.

Оставаше още един въпрос, на който Роуз не можеше да намери отговор. Изписа бавно и него: „Защо Дрейк реагира така, когато Толан

я нарече «най-очарователната домакиня»?“

Опита се да си припомни отново онзи миг. Хоукинианецът изрече тези думи несъзнателно, от учтивост, а Дрейк изстина щом ги чу. Роуз прослушваше тази част от лентата за кой ли път. На излизане от поредния коктейл някой жител на Земята би могъл да произнесе такива думи със същата неангажираща интонация. Физиономията на Дрейк в този миг не бе уловена от камерата, но остана запечатана в съзнанието на Роуз. В очите на мъжа ѝ се сблъскаха страх и ярост, а Дрейк на практика не се страхуваше от нищо. Какво толкова страшно имаше в тази фраза: „Вие сте най-очарователната домакиня“, че той дори се разтревожи? Ревнуваше ли? Изключено. Дали не бе усетил сарказъм в интонацията на чужденеца? Може би, макар вероятността да бе твърде малка: тонът му прозвуча искрено. Отказа се и от този въпрос, но постави под него една голяма въпросителна. Сега въпросителните станаха две — една за Харг Толан и друга за Дрейк. Възможно ли бе да има връзка между интереса на Толан към изчезналите хора и реакцията на Дрейк след обичайния за случая комплимент? Роуз не успя да намери никаква връзка.

Здрачът потопи в сумрак кабинета и жената положи уморено глава върху ръцете си. Изглежда за миг-два се бе унесла и потънала в онази странна межда, която разделяше съня и бодрия тонус, когато мислите и думите се размътиха в съзнанието ѝ, а после започнаха да блуждаят като в някаква сюрреалистична картина из лабиринта в главата ѝ. Нямаше значение накъде се носят и подскачат, те все се връщаха към онази фраза: „Вие сте най-очарователната домакиня.“ Понякога я произнасяше равният, почти безжизнен глас на Харг Толан, а понякога я подемаше енергичният глас на Дрейк. Когато нейният съпруг изричаше тези думи, те бяха изпълнени с обич, обич, каквато тя не бе усетила у него никога досега. Нежният звук галеше душата ѝ.

Роуз изведнъж се сепна и отвори очи.

В кабинета бе вече тъмно. Запали настолната си лампа и примигна срещу светлината. Лицето ѝ леко помръкна: в онова полусънно състояние изглежда ѝ бе дошла наум нова мисъл. Имаше още една фраза, която бе разтревожила Дрейк. Жената сбърчи чело от напрежение. Тази фраза не бе от последната вечер. Нямаше я в записи, значи трябваше да я търси преди това. Зарови из съзнанието си, но не можа да открие нищо. Накрая я обзе безпокойство.

В един миг се сети да погледне часовника си и нададе изплашен вик. Наближаваше осем часа. Те щяха я чакат в къщи.

Но тя не искаше да си ходи. Не искаше да ги вижда. Посегна бавно към листа, на който бе записала тревожните си мисли и го скъса на дребни парченца. Пусна ги в малкия атомен пепелник върху бюрото си, където те лумнаха за части от секундата, а в следващия миг от тях не остана никаква следа.

Де да можеше да ги заличи без помен и в съзнанието си.

Но точно това бе невъзможно. Нямаше как, трябваше вече да се прибира.

Двамата не бяха се върнали. Видя ги да слизат от въздушната жирокола тъкмо когато и Роуз се появи на улицата. Дежурният превозвач се загледа учуден след тях за миг. После се издигна бързо във въздуха и изчезна. Роуз и мъжете се прибраха в пълно мълчание. Едва когато влязоха, тя каза вяло:

— Надявам се денят Ви да е преминал добре, доктор Толан.

— Много добре. Дори мисля, че бе чудесен и плодотворен.

— Успяхте ли да хапнете нещо? — Макар самата Роуз да не бе слагала залък в устата, тя не изпитваше изобщо глад.

— Да, успях.

— Поръчахме да ни изпратят обяд и вечеря — намеси се мъжът ѝ. — Сандвичи — в гласа му прозвуча умора.

— Здравей, Дрейк — обърна се тя към него за първи път през тази вечер.

— Здравей — той почти не я удостои с вниманието си.

— Вашите домати са изключителни растения — обади се гостът. — Ние нямаме нищо на нашата планета, което да може да се сравни по вкус с тях. Сигурно съм изял повече от десет домата, да не говорим, че се натъпках и с бутилка доматен екстракт.

— Кетчуп — уточни Дрейк.

— А какво стана с Вашето посещение в Бюрото за изчезнали хора, доктор Толан? Казахте, че денят Ви е бил плодотворен.

— Трябва да си го призная. Така е.

Роуз остана с гръб към него. Потупа една от възглавничките на дивана и запита:

— Какво постигнахте?

— Стори ми се твърде интересно това, че повечето изчезнали хора са мъже. Най-често съпруги съобщават за изчезнали съпрузи, докато обратният случай почти не се среща.

— О, няма нищо чудно, доктор Толан. Вие просто не достигате до същността на икономическата подредба на Земята. Тук, разбирате ли, обикновено мъжът е онзи, който осигурява семейството финансово. Той е онзи, чийто труд се заплаща в пари. Ролята на жената е по правило да се грижи за дома и децата.

— Не вярвам явлението да е повсеместно!

— Малко или много е така — намеси се Дрейк. — Ако имате предвид моята жена, тя е пример за по-малката част от жените, които са способни да си пробиват сами пътя в живота.

Роуз го погледа крадешком: дали не го казваше със сарказъм?

— Вие загатвате, госпожо Смолит, че за жените, поради тяхната икономическа зависимост от мъжете, е по-малко вероятно да изчезнат.

— Меко казано — да.

— Тогава бихте ли нарекли Бюрото за изчезнали хора в Ню Йорк един ярък пример за такива случаи на планетата като цяло?

— Ами да, няма как да не си го мисля.

— В такъв случай — побърза да запита гостенинът, — има ли икономическа обосновка фактът, че откакто са установени междוזвездните пътувания, процентът на изчезналите млади мъже е по-висок от всякога?

— Господи, та това е още по-малко странно — този път отговори Дрейк, тонът му бе припрян, нямаше търпение да се намеси в разговора. — В днешно време пред беглеца е целият Космос. Всеки, който реши да се махне от проблемите, трябва само да се метне на най-близкия космически транспорт. Винаги има нужда от екипажи, не ги питат и една дума. После вече е невъзможно да им хванеш дирите, ако са решили да останат извън полезрението на някого.

— И като правило почти винаги това са млади мъже през първата година от семейния им живот.

Роуз изведнъж прихна:

— Виж ти, точно тогава мъжът изглежда има най-големи проблеми. Ако издържи първата година, после не е нужно да бяга нанякъде.

На Дрейк обаче явно не му бе до шеги. Роуз отново си помисли, че той изглежда уморен и нещастен. Защо той настоя сам да се заеме с цялата работа? После ѝ дойде наум, че сигурно му се е наложило да постъпи така.

— Ще ми се обидите ли, ако се изключа за малко? — запита изведнъж хоукинианецът.

— В никакъв случай — успокои го Роуз. — Надявам се да не сте се преуморили. Понеже идвате от планета, чиято гравитация е по-голяма от тази на Земята, опасявам се да не сме Ви претоварили неволно, очаквайки да покажете изключителна издръжливост.

— О, аз не се чувствам физически уморен — той се вгледа за миг-два в нейните крака и примигна бързо развеселен. — Знаете ли, все си представям как земните жители падат или по очи, или по гръб — заради крехките крайници, на които стоят. Извинете ме, ако приказките ми са твърде фамилиарни, но щом споменахте за по-малката гравитация, веднага ми хрумна такава мисъл. На моята планета два крака са съвсем недостатъчни. Но да не говорим сега за това. Струпах ми се много нови неща, необичайни схващания. Искате ли да се изключа.

Роуз нямаше нищо против. Това умение бе все пак приемливо за останалите раси. Доколкото земните експедиции бяха разбрали, жителите на планетата Хоукин умееха да изключват съзнанието си от функциите на тялото. Така те го оставяха да изпадне в необезпокояван процес на медитация, който можеше да продължи няколко космически дни. Хоукинианците се наслаждаваха на тези периоди, смятаха ги дори за необходими, макар че нито един човек от Земята не можеше да каже каква роля играе изключването. Хората от своя страна не можеха да обяснят на някой пришелец какво представлява сънят. Онова, което за хората бе спане или сън, за чужденците бе тревожен сигнал за умствено разединяване.

„Ето още една необичайна черта на хората“ — помисли си Роуз.

Гостът се оттегли, но не преди да се наведе в знак на уважение — горните му крайници едва ли не пометеха пода за „довиждане“. Дрейк кимна рязко в отговор. Онзи отиде в стаята си и затвори вратата. Настъпи тишина.

След няколко минути, в които мълчанието помежду им нагнети обстановката още повече, столът под Дрейк заскърца нервно. Роуз малко се изплаши, когато видя по устните му кръв. „Нещо му се е случило — помисли си тя — *Трябва да го заговоря. Не мога да оставя нещата така.*“

— Дрейк!

— Какво има? — погледът му не успяваше дълго време да се фокусира върху нея, сякаш идваше от много, много далеч. — И ти ли си уморена?

— Не, готова съм да те слушам. Днес е денят, в който ти каза, че ще ми обясниш как стоят нещата. Няма ли да ми кажеш?

— Моля?

— Снощи ти каза: „... ще си поговорим утре“. Аз съм готова.

Дрейк се начумери, очите му потънаха под присвитите вежди. Роуз усети, че започна да се разколебава.

— Мислех, че сме се разбрали да не задаваш никакви въпроси за работата ми — сопна се той.

— Вече е твърде късно да стоя настрана. Знам изключително много за твоята работа досега.

— Какво значи това? — извика Дрейк и скочи от мястото си. Събра мислите си, приближи се бързо до нея и впи ръце в раменете ѝ. — Какво значи това? — повтори той приглушено.

Роуз не вдигна очи, продължаваше да гледа неподвижно отпуснатите си ръце. Тя изтърпя болезнената хватка и изрече бавно:

— Доктор Толан смята, че Земята разпространява умишлено болестта на Забавянето на смъртта. Така е, нали?

Жената очакваше отговор търпеливо. Той бавно разхлаби хватката си, докато остана неподвижен, с отпуснати ръце, объркан и отчаян.

— Откъде ти хрумна това?

— Така е, нали?

— Искам да зная защо смяташ така — проговори той, останал почти без глас. — Не си играй на глупави игри с мене, Роуз. Проумей го веднъж завинаги.

— Ако ти кажа, ще ми отговориш ли на един въпрос?

— Какъв въпрос?

— Земята умишлено ли разпространява болестта, Дрейк?

— О, господи! — вдигна безпомощно ръце той.

После коленичи до нея и пое ръцете ѝ в своите. Роуз усещаше трепета им. Той се насили да говори нежно, мило:

— Роуз, скъпа, слушай, ти си хванала дирята на някаква гореща следа и мислиш, че можеш да я използваш, за да ме дразниш в един малък съпружески разговор, пълен с остроумия. Не те моля за нещо голямо. Само ми кажи кое точно те накара да ми наговориш тези... тези неща? — Дрейк бе наистина сериозен.

— Днес следобед ходих в Медицинската академия. Прочетох там някои неща.

— Но защо? Кое те накара да го направиш?

— Ти изглеждаше така заинтригуван от болестта. А доктор Толан заяви, че тя се е разраснала неимоверно, откакто има междוזвездни пътувания. Освен това заболялите са най-много на планетата, която е най-близо до Земята.

— А ти какво намери? — настоя да разбере той. — Ти какво откри, Роуз?

— Потвърждение на думите му. Едва успях да прегледам набързо насоката на изследванията им през последните няколко десетилетия. За мене е ясно, че някои хоукинианци допускат възможността болестта да води началото си от Земята.

— Казват ли го открито?

— Не. А, ако са го казали, то аз не попаднах на такива пасажки — тя го изгледа учудена. В случай като този правителството непременно би проучило изследванията на хоукинианците. — Не знаеш ли за изследванията им, Дрейк? — запита го тя тихо. — Правителството...

— Няма значение — Дрейк се бе отдръпнал от нея, но сега отново я погледна, очите му бяха спокойни и бистри. — Виж ти, какъв специалист си по тези въпроси! — изрече той, сякаш правейки някакво невероятно откритие.

Специалист ли? Та той едва сега ли бе разбрал това, сега, когато имаше нужда от нея?

— Аз съм биолог — промълви тя, а нервите ѝ се изпънаха от напрежение.

— Да, зная. Но имам предвид твоята специалност. Не ми ли каза веднъж, че ти работиш върху проблемите на растежа?

— Може и така да се нарече. Имам двајсет научни публикации за взаимовръзката между нуклеиновата киселина и развитието на ембриона, субсидирани от Дружеството на болните от рак.

— Добре. Трябваше да се сетя — той бе поразен от нов пристъп на възбуда. — Кажи ми, Роуз... Слушай, извини ме, ако съм си изпуснал нервите преди малко. Ти, като всеки друг учен, ще разбереш ясно насоката на техните изследвания, щом прочетеш за тях, нали?

— Съвсем ясно.

— Тогава кажи ми как според тях се разпространява болестта. Искам да чуя в подробности всичко.

— О, ти искаш прекалено много. Аз прекарах няколко часа в Академията, това е всичко. Ще ми трябва много повече време, за да отговоря на въпроса ти.

— Поне правиш интелигентно предположение. Нямах представа колко е важно.

— Разбира се — продължи тя колебливо, — „Изследването на Забавянето“ е най-важната монография в тази област. Мога да сумирам всички съществуващи данни досега.

— Настина ли? А откога са последните?

— Намерих едно от периодичните издания. Последният том е отпреди година.

— Има ли в него някакви обяснения за неговата работа? — Дрейк насочи пръст към стаята на Толан.

— Повече, отколкото имат останалите. Той е изключителен изследовател в тази област. Аз прегледах предимно неговите трудове.

— И какви са неговите теории за произхода на болестта? Постарай се да си спомниш, Роуз.

— Мога да се закълна, че той обвинява Земята, но той също така отбелязва, че не знаят нищо за начините, по които се разпространява болестта. В това също мога да се закълна.

Той стоеше вцепенен до нея. Силните му ръце бяха свити в юмруци.

— Може да надценява нещата. Кой знае — прошепна той едва-едва. — Ще разбере още сега, Роуз — обърна се той рязко и понечи да излезе. — Благодаря ти за помощта.

Жената се спусна след него:

— Какво си намислил?

— Ще го запитам това-онова — Дрейк затършува из чекмеджетата на бюрото си и накрая измъкна едно иглено оръжие.

— Не, Дрейк! — изкрещя тя.

Той я отблъсна грубо и се отправи бързо към дъното на коридора, към спалнята на хоукинианеца.

Дрейк отвори вратата и влезе. Роуз вървеше по петите му, стараяше се да сграбчи и задържи ръката му. Той изведнъж се спря и погледна пришецеца.

Харг Толан стоеше неподвижен, с немиждащ поглед, а четирите му крайника се простираха на четири страни, докдето могат да достигнат. Роуз се засрами от това, че нахълтаха в стаята му, сякаш прекъсваха някакъв интимен ритуал. Но на Дрейк и през ум не му минаваха такива мисли. Той се приближи до създаването и се изправи срещу него. Насочи оръжието към центъра на тялото му.

— Сега стой мирна — нареди той. — Той постепенно ще започне да усеща присъствието ми.

— Откъде знаеш?

— Зная. А сега се махай оттука.

Но тя не помръдваше, а Дрейк бе прекалено погълнат от решението си и не ѝ обърна повече внимание.

Някои части от лицето на пришецеца започнаха да потреперват. Гледката отврати Роуз. По-добре беше да не гледа.

— Това е краят, доктор Толан — заговори неочаквано Дрейк. — Недейте да се свързвате с нито един от крайниците си. Осезателните Ви органи са ми напълно достатъчни, заедно с гласа Ви.

— Защо се вмъквате в моята стая? — изрече гостенинът първоначално неясно, а после по-уверено. — И защо сте въоръжен?

Главата на пришецеца потрепери леко, докато тялото му оставаше вцепенено. Той изпълни нареждането на Дрейк да не прави контакт с крайниците си. Роуз се чудеше как Дрейк е разбрал за тази частична изолация. Дори тя самата не знаеше нищо за нея.

— Какво искате? — заговори отново хоукинианецът.

— Отговор на някои въпроси.

— С оръжие в ръка ли ги търсите? Няма да отстъпя пред Вашето вероломство.

— Не става въпрос просто да отстъпите пред мен. По-скоро ще спасите своя собствен живот.

— При тези обстоятелства това няма никакво значение за мен. Жал ми е, господин Смолит, че вие на Земята разбирате по този начин гостоприемството.

— Вие не сте мой гост, доктор Толан. Вие се вмъкнахте в дома ми под фалшив претекст. Имате си причини, планирали сте да ме използвате за вашите по-нататъшни цели. Нямам никакви угризения на съвестта за този обрат на нещата.

— По-добре стреляйте. Да не губим време.

— Убеден сте, че няма да отговорите на нито един въпрос ли? Това само по себе си е подозрително. Изглежда за Вас някои отговори са по-важни и от живота Ви.

— За мен принципите на доброто поведение са много важни. Вие, като жител на Земята, може и да не ме разберете.

— Вероятно. Но аз, като жител на Земята, разбирам едно нещо — Дрейк скочи по-близо до пришелеца преди Роуз да успее да извика, преди хоукианецът да изпрати сигнал до крайниците си. Когато отскочи, гъвкавият шнур към цианидния цилиндър се оказа в ръцете му. Там, където шнурът бе прикрепен към устата му, се появи една безцветна капка, плъзна се по грубата му кожа и се сля с една кафява, подобна на желе топка.

Дрейк дръпна рязко шнура и другият му край се измъкна от цилиндъра. После натисна копчето, което задействаше игленото оръжие, към цилиндъра. Чу се свистене.

— Съмнявам се, че ще изтече голямо количество цианид, което да ни навреди. Но се надявам да разберете какво ви чака сега, ако не отговаряте на въпросите ми... и то така, че да ме убедите.

— Върнете ми цилиндъра — изрече бавно хоукианецът. — В противен случай ще ми се наложи да Ви напада, а на Вас ще Ви се наложи да се биете.

— Нищо подобно — отстъпи Дрейк. — Хайде, нападайте, аз ще прострелям краката Ви. Ще ги изгубите, ако трябва всичките четири крайници ще изгубите, но все още ще живеете, макар и да представлявате ужасна гледка. Ще умрете от липса на цианид. Тази смърт ще е най-страшната за Вас. Аз съм жител на Земята и не мога да оценя в пълна степен какви мъки ще изпитате, но Вие можете, нали?

Пришелецът отвори уста и от нея потече нещо жълто-зеленикаво. Вътрешностите на Роуз стигнаха до гърлото ѝ. Искаше ѝ се да изкрещи: „Дрейк, върни му цилиндъра!“, но не успя. Не можа дори да извърне глава.

— Имате още около час преди да настъпи непоправимото — каза Дрейк. — Говорете бързо, доктор Толан и ще получите обратно цилиндъра си.

— А после?

— После, какво Ви интересува? Дори и да Ви убия, Вие ще умрете, а от цианида няма да се излее и капка.

Силите на пришелеца като че ли започнаха да отслабват. Гласът му стана глух, думите излизаха неясни, гой сякаш нямаше необходимата енергия, за да говори добър английски.

— Какви са въпросите Ви? — докато говореше, очите му следяха цилиндъра в ръката на Дрейк.

Онзи го въртеше насам-натам, а очите на чуждоземното същество непрекъснато го следяха... следяха...

— Какви са Вашите теории относно Забавянето на смъртта? Защо всъщност дойдохте на Земята? Защо Ви интересува Бюрото за изчезнали хора?

Роуз най-после осъзна, че стои притаила дъх, разтревожена. Тя също искаше да узнае отговорите на някои въпроси. Не по този начин, разбира се, но в работата на съпруга ѝ добротата и човеколюбието нямаше как да не стоят на заден план по необходимост.

Тя си повтори това няколко пъти, насилвайки се да пренебрегне факта, че мрази Дрейк заради мъченията, които причинява на доктор Толан.

— За смислен отговор ще ни трябва повече от час, а на мен ми остава да живея само толкова. Вие горчиво ме наскърбявате като ме принуждавате да говоря при такива обстоятелства. Така е само тук, на тази противна планета, на която мога да бъда лишен от цианид.

— Вашият час тече, доктор Толан.

— Щях да ви кажа всичко накрая, господин Смолит. Трябваше ми вашата помощ. Затова дойдох.

— Вие все още не отговаряте на въпросите ми.

— Сега ще отговоря. От години, отделно от моята научна работа, аз изучавам клетките на моите пациенти, които страдат от Забавената

смърт. Бях принуден да работя тайно, без ничия помощ, защото методите, които използвах, бяха неприемливи за моя народ. Вашето общество се отнася по същия начин към човешката вивисекция, например. Поради тази причина, аз не можех да представя резултатите, които получавах, на колегите си, докато не успеях да потвърдя теорията си на Земята.

— Какви са Вашите теории? — настоя Дрейк, очите му отново горяха трескаво.

— В течение на изследванията ми ставаше все по-ясно, че насоката на работа ми е изцяло погрешна. От физиологична гледна точка загадката не можеше да бъде разрешена. Забавената смърт е изцяло заболяване на мозъка.

— Разбира се, доктор Толан, тя не може да бъде психосоматична — прекъсна го Роуз.

Някакъв тънък, сив прозрачен филм покри очите на хоукинианеца. Той повече не ги поглеждаше.

— Не, госпожо Смолит, тя не е психосоматична. Става дума за истинско заболяване на мозъка. Заразяване на мозъка. Моите пациенти имаха двоен мозък. Под онзи, който им принадлежеше по рождение, имаше и *друг* мозък... *чужд* мозък. Аз наблюдавах развитието на болестта и при другите раси, при тях бе същото. Накратко, в Галактиката разумните същества не са пет, а — шест. Шестият вид мозък е паразитен.

— Това е лудост... невъзможно е! Вие сте сгрешили, доктор Толан — обади се Роуз.

— Не, не греша. Преди да дойда на Земята се съмнявах. Но тук в института и от разследванията, които направих в Бюрото за изчезнали хора, се убедих, че съм на прав път. Какво толкова невъзможно има в теорията за съществуването на паразитен интелект? Интелект от този вид не би оставял отживели времето си руини, не би оставял дори никакъв продукт... ако единствената му функция е да извлича по някакъв начин храна от разумната дейност на другите създания. Възможно е да си представим такъв паразит след милиони години. Той вероятно ще загуби всякаква прилика с физическата си същност, освен онова, което му е необходимо, точно като тенията сред вашите земни паразити. Тя е загубила всичките си функции, освен тази да се размножава. В случая с паразитния интелект всички физически

атрибути с времето ще изчезнат. Така че той ще остане чист интелект, който живее в някаква форма на разума, която ние не можем да отделим от останалите. Особено в мозъците на хората.

— Защо точно на хората? — запита Роуз.

Дрейк стоеше встрани, не задаваше повече въпроси. Видимо бе спокоен и остави хоукианеца да говори.

— Не сте ли забелязали, че шестият интелект е близък на земния? Човечеството от самата си поява живее с него, приспособило се е към него и не осъзнава, че притежава още един, паразитен интелект. Затова висшите видове земни животни, включително и човекът, не растат след като достигнат зрялост. Най-накрая те умират от така наречената естествена смърт. Това е в резултат на този универсален паразитен интелект. Затова вие спите и сънувате, защото тогава паразитният разум се храни. Затова единствено земният разум от всичките е най-неустойчив. Къде на друго място в Галактиката има толкова много личностни раздвоения и други подобни прояви? В края на краищата дори сега би трябвало да има тук-там по някой човешки разум, който е видимо увреден от наличието на паразитите.

По някакъв начин паразитният интелект се придвижва из пространството. Те нямат физически ограничения. Те могат да се движат между звездите в състояние, което отговаря на зимния сън при някои животни. Нямам отговор защо го правят. Навярно никой никога няма да разбере. Но след като те са открили съществуването на друг интелект на останалите планети в Галактиката, се е образувал малък, постоянен поток от разуми-паразити, които се движат из Космоса. Ние от останалите светове сигурно сме лакомство за тях, иначе те не биха се стремили така към нас. Представям си колко много не са успели, но за останалите усилието си е струвало.

Но ние от останалите светове не сме живели с тези паразити милиони години, както човекът и неговите предци. Ние не сме се приспособили към тях. Нашата крехка сила не е била погубвана постепенно в продължение на стотици поколения, докато се запазят единствено най-устойчивите. Така там, където земният жител може да оцелее след нашествието, без да му бъде причинено почти нищо в продължение на десетки години, ние останалите умираме много бързо, в продължение на една година.

— Затова ли смъртните случаи се увеличиха, откакто започнаха междузвездните пътувания до Земята и другите планети?

— Да — за миг чужденецът замълча, но продължи по-енергично. — Върнете ми цилиндъра. Получихте отговор на въпросите си.

— Ами Бюрото за изчезнали хора? — запита хладно Дрейк и започна отново да върти в ръцете си цилиндъра, но сега другият не следеше движенията му. Сивата прозрачна пелена, която покриваше очите му, стана по-плътна. Роуз се чудеше дали тя не е само от умората или бе в резултат на липсата на цианид.

— Тъй като ние не сме пригодни да живеем с паразитния интелект, който поражда човека, той също не се приспособява към нас. Той може да живее в нас... вероятно е така... но не може да се възпроизвежда в нашите организми. Те не са му достатъчни. Забавената смърт не е заразна за нашия народ.

— Накъде биете, доктор Толан? — Роуз го погледна с нарастваща тревога.

— Човекът остава първият домакин за паразитите. Човекът е в състояние да зарази някого от нас, ако остане сред нас. Но паразитът, след като веднъж се установи в интелигентната среда на чуждия свят, трябва по някакъв начин да се връща при човека, за да може да се възпроизвежда. Преди междузвездните пътувания това е било възможно само благодарение на повторното преминаване през Космоса и затова болестта не се е разпространявала бързо. Сега ние се заразяваме многократно, защото паразитите се връщат на Земята, а после идват отново с разума на хората, които пътуват из Космоса.

— А липсващите хора... — изрече тихо Роуз.

— Те са междинните домакини. Как точно протича процесът аз, разбира се, не зная. Те предпочитат мъжкия земен разум. Ако си спомняте, в института ми казаха, че средната продължителност на живота сред мъжете е с три години по-кратка от живота сред жените. След като стане възпроизводството, заразеният мъж заминава с кораб за други светове. Той изчезва.

— Но това е невъзможно — настояваше Роуз. — Вие твърдите, че паразитният разум контролира действията на своя стопанин! Не е възможно. Ние бихме забелязали тяхното присъствие.

— Контролът, госпожо Смолит, може да е много фин и нещо повече — той може да се прояви в периода на активно размножаване.

Обръщам Ви внимание на вашето Бюро за изчезнали хора. Защо изчезват младите мъже? Имате си икономически и психологични обяснения, но те не са достатъчни... Само че сега ми е много лошо и не мога да говоря дълго. Ще ви кажа само още едно нещо. Паразитният разум е враг и на моя народ, и на вашия. Хората също не биха умирали против волята си, освен ако не са заразени. Мислех си, че ако не успея да се върна на моята планета с информацията, която е възможно да се получи с обичайни средства, бих могъл да я предоставя на земните власти и да ги помоля да ми помогнат да унищожа тази напаст. Представете си моето удоволствие, когато разбрах, че съпругът на един от биолозите в института е член на едно от най-важните звена във веригата, звено, което трябва да ни помогне. Естествено направих всичко възможно, за да бъде гост в неговия дом и да разговарям с него насаме, да го убедя в жестоката истина, да използвам позицията му, да му помогна срещу атаката на паразитите.

Сега вече е невъзможно. Не мога да ви обвинявам. Като хора на Земята, аз не очаквам от вас да разберете психологията на моя народ. И все пак сте длъжни да разберете това. Аз не мога повече да се занимавам с никого от вас. Аз дори не мога да си позволя да остана още известно време на Земята.

— Тогава само Вие от вашия народ имате някаква представа за теорията, която ни представихте — каза Дрейк.

— Само аз.

— Заповядайте вашия цианид, доктор Толан — подаде му той цилиндъра.

Пришелецът го грабна нетърпеливо. Ловките му пръсти нагласиха шнура и премахнаха иглата внимателно. За десет секунди той сложи приспособлението си за дишане и започна да поема на едри глътки живителния за него цианид. А след още малко очите му се избистриха.

Дрейк изчака докато дишането на чужденеца се оправи, след което, без да му трепне окото, вдигна оръжието си и стреля в него. Роуз изкрещя. Хоукианецът остана прав. Не можеше да помръдне четирите си долни крайници, но наклони глава и маркучът се измъкна от внезапно разтворената му уста. Дрейк отново прибра оръжието си, захвърли цилиндъра надалеч и остана мрачен, загледан в мъртвото същество. Нямаше никакви външни белези, които да показват, че то е

било убито. Острието на игленото оръжие бе по-тънко и от игла. То се забиваше в тялото безшумно и леко, а после експлодираше в коремната кухня, разрушавайки всички вътрешности.

Роуз избяга от стаята с писък. Дрейк се втурна след нея и я сграбчи за ръката. В съзнанието ѝ отекнаха тежките плесници по лицето ѝ, но тя не усещаше ударите. Стараеше се да потисне тихите си хлипания.

— Казах ти да не се бъркаш в тази работа. Сега какво си мислиш, че ще направя?

— Пусни ме. Искam да си вървя. Искam да се махна оттук.

— Заради нещо, което е моя работа ли? Ти чу какво каза чужденецът. Мислиш ли, че ще му прозвoля да се върне в своя свят, за да разпространява тези лъжи? Те ще му повярват. И тогава знаеш ли какво ще стане? Можеш ли да си представиш една междузвездна война? Те ще са сигурни, че трябва да ни избият, за да спрат болестта.

С огромно усилие, което бе за нея направо убийствено, Роуз си наложи да се успокои. Погледна твърдо Дрейк в очите и каза:

— Онова, което доктор Толан каза, не е лъжа и не е грешка, Дрейк.

— О, хайде, хайде, обзела те е истерията. Трябва да поспиш.

— Аз зная, че неговите думи са истина, защото Комисията по сигурността знае всичко за същата тази теория. Знае, че тя е истина.

— Защо говориш такива врели-некипели?

— Защото ти самият се издаде два пъти.

— Сядай — викна Дрейк. Тя го послуша, а той остана прав, загледан в нея с любопитство. — Значи съм се издал два пъти, така ли? Ти си имала много тежък ден в търсене на улики, скъпа. Имаш си камери, които добре си скрила. — Той седна и кръстоса крака.

Роуз си помисли, че наистина бе имала тежък ден. От мястото си виждаше електрическият часовник в кухнята. Минаваше два часа през нощта. Харг Толан бе пристигнал в техния дом преди трийсет и пет часа, а сега лежеше мъртъв в спалнята за гости.

— Е, няма ли да ми кажеш кога съм се издал?

— Когато Харг Толан ме нарече чаровна домакиня, ти пребледня. Думата „домакин“ има две значения, както знаеш, Дрейк. Домакин е и онзи, който приема паразити.

— Първата грешка. А втората?

— Това е нещо, което ти направи преди Харг Толан да прекрачи прага на дома ни. Часове наред се опитвах да си го спомня. А *ти* спомняш ли си, Дрейк? Ти говореше колко неприятно щяло да му бъде на хоукианеца да живее със земен жител. Аз ти казах, че Харг Толан е доктор и ще му се наложи да преглътне този факт. Попитах те дали лекарите-хора обичат да ходят в тропиците, дали им е приятно да ги хапят комарите. Спомняш ли си колко се ядоса?

— Нямах представа, че съм толкова прозрачен — засмя се Дрейк. — Комарите са домакини за маларията и паразитите на жълтата треска — въздъхна той. — Опитах се по всякакъв начин да те държа настрана от тази работа. Опитах се да държа настрана и чужденеца. Опитах се да те заплаша. Сега не ми остава нищо друго, освен да ти кажа истината. Длъжен съм, защото само истината... или смъртта ще те накарат да замлъкнеш. А аз не искам да те убивам.

Тя се отдърпа рязко с широко отворени очи.

— Комисията знае истината. Но тя не е в наша полза. Ние можем само да положим всички усилия, за да не позволим и другите светове да я научат.

— Но истината не може да остане скрита завинаги! Харг Толан я откри. Ти го уби, но на негово място ще пристигне друг извънземен и ще се добере до нея... и така непрекъснато. Не можеш да ги убиеш всичките.

— И това знаем — съгласи се Дрейк. — Но нямаме избор.

— Защо? — извика Роуз. — Харг Толан ти даде разрешението на проблема. Той не отправи никакви заплахи за война между световите. Предложи да се съюзим с останалите разумни същества и да изкореним злото. Можем да го направим! Ако заедно с станалите положим всички усилия...

— Искаш да кажеш, че можем да му вярваме? Той от името на своето правителство ли говореше или от името на останалите светове?

— Можем ли да си позволим да не поемем риска?

— Ти не разбираш — Дрейк се пресегна и пое едната й покорна ръка между своите ръце. — Може и да ти изглеждам смешен в опитите си да те науча на някои неща от твоята специалност, но искам да ме чуеш. Харг Толан бе прав. Човекът и неговите праисторически предци са живели с този паразитен разум неизброими години, много повече, отколкото сме истински представители на хомо сапиенс. През този

период ние не само, че сме се приспособили към него, но сме станали и зависими от него. Въпросът не опира вече само до заразяването с паразитите. Става дума за съвместен живот. Вие биолозите си имате съответен термин за този случай.

— За какво говориш? — измъкна ръката си тя. — За симбиозата ли?

— Точно така. Ние си имаме наша болест, знаеш я. Тя е точно противоположна на онази, болестта на неограничения растеж. Споменахме вече, че е в противовес на Забавянето на смъртта. Ами ракът? Колко време вече биолози, физиолози, биохимици и всякакви други специалисти работят върху него? И какво са постигнали? Защо е така? Не можеш ли да си отговориш сама сега?

— Не, не мога — промълви тя. — За какво говориш?

— Много хубаво звучи, когато казваме, че ако можем да премахнем паразитите, ще имаме вечен растеж и живот, ако го пожелаем. Или поне докато ни омръзне да растем прекалено дълго. Но колко милиони години човешкото тяло е имало възможност да расте на воля? Може ли да го направи още толкова? Ще се приспособи ли химията на тялото ни? Има ли то подходящи вещества?

— Ензими — прошепна Роуз.

— Да, ензими. За нас това е невъзможно. Ако поради някакви причини паразитният интелект, както го нарича Харг Толан, напусне тялото ни, ако взаимовръзката му с нашия мозък по някакъв начин се накърни, ние ще започнем да растем, но безразборно. И за рака казваме, че расте. И ето ти сега. Няма начин да се отървем от паразитите. Ние сме свързани навеки. За да се освободят от своята болест, извънземните ще трябва да унищожат всичките гръбначни същества на Земята. За тях няма друг изход, затова ние не трябва да им позволяваме да се доберат до това откритие. Разбираш ли?

— Разбирам, Дрейк — едва успя да промълви тя, защото устата ѝ бе пресъхнала. Забеляза, че челото му е мокро и по лицето се стичат вадички пот. — Сега ще трябва да го изнесеш от къщата.

— Вече е дълбока нощ и ще мога да го изнеса.

— Разбирам, Дрейк — каза тя отново.

Харг Толан бе тежък. Дрейк трябваше да го влачи по пода, за да го измъкне. Роуз се обърна, повдигаше ѝ се. Зарови очи в шепите си,

докато не чу входната врата да се затваря. Тогава прошепна: „Разбирам, Дрейк.“

Стана три часа. Измина почти един час, откакто чу звука от затварянето на входната врата след Дрейк и неговия товар. Тя не знаеше къде е отишъл, какво смята да прави...

Седеше застинала на мястото си. Не ѝ се спеше, не искаше дори да помръдне. Мислите ѝ се носеха в един и същи кръг, далеч от нещата, които знаеше и за които изобщо не искаше да чува.

Паразитен интелект! Това съвпадение ли беше или някаква странна расова памет, някаква тъничка нишка на традицията, която се проточваше през вековете и поддържаше жива чудатата легенда за човешкото начало? Тя си помисли, че на Земята като за начало има два разума. Хората в градината на Едем и змията, която „бе по-лукава, по-проницателна от всеки друг звяр“. Змията изкусила човека и в резултат на това загубила краката си. Тези физически атрибути повече не ѝ били нужни. Заради този грях човекът бил прогонен от Рая навеки. Появила се смъртта.

Но независимо от старанията ѝ, мислите ѝ кръжаха и се връщаха отново при Дрейк. Тя ги отблъскваше, но те се връщаха, броеше доколкото може, изреждаше вещите в полезрението си, викаше „не, не, не“, но мислите за Дрейк пак се приближаваха. Не я оставяха.

Дрейк я излъга. Историята бе правдоподобна на пръв поглед. В повечето случаи щеше да мине за истина. Но Дрейк не бе биолог. Ракът не би могъл да е, както той твърдеше, нещото, което е израз на изгубеното умение на човека да расте. Ракът поражда децата, докато те все още растат, той може да поразии дори ембрион. И рибите, които като извънземните, никога не спират да растат, докато са живи и умират единствено от болест или нещастен случай. Той напада растенията, които нямат разум. Ракът няма никаква връзка с наличието или отсъствието на нормалния растеж, той е всеобща болест на живота, към който нито една тъкан и нито един многоклетъчен организъм не могат да се приспособят напълно.

Не трябваше да си прави труда да я лъже. Не трябваше да допуска някакво неясно сантиментално чувство да го откаже от намерението му да я убие по същия начин. Тя ще каже на колегите си в

института. Паразитът *може* да бъде победен. Неговото отсъствие *не е* способно да причини рак. Но кой ще ѝ повярва?

Притисна длани до очите си. Младите мъже, които изчезваха, обикновено нямаха още пълна година съпружески живот. Какъвто и да е процесът на размножаването на паразитния интелект, той би трябвало да включва близко съжителство с други паразити... близко и непрестанно съжителство, което може да стане само ако техните съответни домакини са също в близки отношения. Както при новобрачните.

Мислите ѝ бавно започнаха да се объркват. Те ще идват при нея. Те ще я питат: „Къде е Харг Толан?“ А тя ще им отговаря: „С моя съпруг.“ А те пак ще питат: „А къде е той?“, защото него също няма да го има.

Те никога няма да го намерят, защото той ще е в открития Космос. Тогава тя ще обяви и двамата за изчезнали — Дрейк Смолит и Харг Толан. Ще съобщи за тях в Бюрото за изчезнали.

Искаше ѝ се да плаче, но не можеше. Очите ѝ бяха сухи и я боляха.

После Роуз започна да се смее и все не можеше да спре. Много беше смешно. Търсила бе отговорите на толкова много въпроси и бе намерила отговор за всичките. Отговори си дори на въпроса, който уж нямаше нищо общо с работата ѝ.

Тя най-накрая разбра защо Дрейк се бе оженил за нея.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.